

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

42-йил чиқиши
№ 37 (11.483).

13 февраль, шанба, 1960 йил.

Баҳоси 20 тийин.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1960 йил 12 февралда Ўзбекистон Компартияси XV съездида сайланган Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи пленуми бўлди. Пленум ўртоқ **Ш. Р. Рашидов**ни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси қилиб ўртоқ **Ф. Е. Титов** сайланди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари ва Марказий Комитет бюросининг аъзолари қилиб **М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриельянц, З. Р. Раҳимбобоева** ўртоқлар сайланди. Ё. С. Насриддинова, О. А. Алимов, Р. Ғ. Ғуломов, Г. Ғ. Наймушин, И. И. Федюнинский, А. Н. Рудин ўртоқлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари қилиб сайланди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат қилиб **Қ. М. Муртазоев, И. П. Бурмистров** ўртоқлар сайланди. Пленум Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бўлим мудирларини тасдиқлади: ўртоқ **И. П. Бурмистров** партия органлари бўлими мудир, ўртоқ **Қ. М. Жалилов** қишлоқ хўжалик бўлими мудир, ўртоқ **Ғ. Н. Нажимов** пропаганда ва агитация бўлими мудир, ўртоқ **М. Н. Набиев** саноат ва транспорт бўлими мудир, ўртоқ **А. Нурматов** қурилиш ва бинокорлик материаллари бўлими мудир, ўртоқ **Ғ. С. Султонов** фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими мудир, ўртоқ **Б. А. Охунжонов** маъмурий органлар бўлими мудир, ўртоқ **А. Қ. Қобулов** савдо-молия ва план органлари бўлими мудир қилиб тасдиқланди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети хузуридаги партия комиссиясининг раиси қилиб ўртоқ **Ж. Қ. Хўжаев** тасдиқланди. Пленум республика газеталари редакторларини: „Правда Востока“ газетаси редактори қилиб ўртоқ **А. Д. Ивахненко**ни, „Қизил Ўзбекистон“ газетаси редактори қилиб ўртоқ **И. А. Раҳимов**ни, „Ўзбекистони сурх“ газетаси редактори қилиб ўртоқ **А. Ҳакимов**ни тасдиқлади.

Ўзбекистон Компартиясининг XV съездида сайланган Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг состави Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг аъзолари

Абдалиев А. С.	Габриельянц Г. А.	Қодиров Э.	Маҳмудов Н.	Раҳимбобоева З.	Турсунов М.
Абдуллаев З. А.	Ғаниев Х.	Қадишев С. И.	Маҳмудов Т.	Раҳимов Қ. Р.	Умурзоқов М.
Абдуллаева Х.	Ғуломов М.	Қозимов С.	Мирзабеков Б. Ғ.	Раҳмонов М.	Укубоев К.
Абдуллаева Т.	Ғуломов Р.	Қаймаков П. В.	Мирқосимов М. Ш.	Раҳмонов Т.	Умарова С.
Абдуллаев Х. М.	Ғуломов Ғ.	Қамолов К.	Михаилев Т. Е.	Рашидов Ш. Р.	Федюнинский И. И.
Абдураззоқов М.	Давлетмуротова А.	Қамолов С.	Мўминов А.	Ризаев А.	Ҳайдаров В.
Авазматов К.	Давлетмуротов Д.	Қамбаров Т.	Муродов Н. М.	Рудин А. Н.	Ҳайдаров А.
Азимов О.	Жалилов Х. М.	Қомилтов Т. К.	Муртазоев Қ.	Савин И. М.	Ҳақбердиев М.
Азимов С.	Жалилов Х.	Қориев Х.	Мусахонова Х. Р.	Соатов Р.	Ҳакимов О.
Акбаров А.	Жалилов Т. А.	Ким Пен-Хва	Набиев И.	Содиқова В. С.	Хоназаров Ж.
Алиқулов Х.	Жуманазаров М.	Кичанов М. И.	Наймушин Г. Ғ.	Сазонов П. М.	Хўжаев А.
Алимов О.	Жумаев С.	Қоломиев А. В.	Намозов Ж.	Саноқулов З.	Хўжаев Ж.
Омонова Б. Ғ.	Жўраев А.	Қоржавин Б. Д.	Насриддинова Е. С.	Сафаров У.	Хўжаев Ф.
Анисимкин И. Г.	Жўраев Х.	Қудряцева Н. М.	Немудров В. Н.	Сариков А. А.	Хажиев Х.
Ортиқов Р. З.	Дўсов И.	Қурбонов Р.	Нишонов Р.	Саримсоқов А.	Худойбердиев А.
Охунов Ғ. А.	Завьялов А. З.	Қурбонов М. Ю.	Нуъмонов К.	Сафонов К. Ғ.	Худойбердиев Н. Д.
Ашуров Э.	Зокоров Қ. З.	Қурбонова М.	(Яшин)	Сейтов П.	Хуснутдинов И. К.
Бабоков И. В.	Зараретян З. П.	Қуръзова З.	Нуритдинов С.	Сергеева А. К.	Черник С. С.
Балимонов Ж.	Зиёдуллаев С.	Лебедков А. Д.	Нусратов С. Н.	Скоробогатов Г. И.	Шодиев М.
Белов Е. А.	Зиёнов С.	Мавлонов И.	Олейников Г. М.	Стрельцов И. В.	Шамсутдинов Ф. Ш.
Бочкарев С. А.	Иброҳимов М.	Маърупов Х. А.	Пожаров Л. Ғ.	Султонов Ғ.	Шарипов К.
Буреаев А. П.	Иброҳимов С. И.	Мальцев Е. Е.	Пономарев А. С.	Султоновхўжаев А.	Юнусов Ғ.
Бурмистров И. П.	Икромов У.	Мамажонов А.	Поспелов А. А.	Тоиров А.	Юнусов Х. Ю.
Билбас В. А.	Иномова Э.	Мартинов Н. В.	Прасс Ф. М.	Титов Ф. Е.	Юсупов У. Ю.
Бродова А. И.	Эрматов Х.	Махкамова Қ.	Приходько А. Н.	Глязов Б.	Екубонов К.
Веселов С. М.	Қодиров А. М.	Маҳмудов О.	Разин Н. Ғ.	Тўраев А.	Екубов Н.
				Турсунқулов Х.	Яхшиев С.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар

Абдалов Я.	Вишинский М. П.	Эшонтўраева С.	Матрасулов А.	Платоненков Г. К.	Счастнев Н. В.
Алибобов Д.	Глухов Р. М.	Қобилов А.	Марченко И. В.	Раҳимов И. А.	Тетевин Б. Н.
Омонов Б.	Жўраев М.	Қаграманов Т. Ғ.	Маткаримов М.	Раҳмонқулов М. М.	Уразбоев М. Т.
Амирова М.	Доленов В. К.	Қаландаров Н. Х.	Мирзаахмедов М.	Рўзметов К.	Усмонов В.
Абдуллоев У.	Жеребцов М. И.	Қалбова Р.	Мукимов К. К.	Сойбеков Х.	Ҳамроқулов С.
Арипаев И. Р.	Зокоров И.	Қаримова Т. Р.	Муродхўжаев В. М.	Соқиев О.	Ҳасанов Т.
Охунжонов Б. А.	Иброҳимов И.	Қлимаев В. Ғ.	Мухамедов С. Ш.	Содиқов С. Ш.	Хўжаев А. Р.
Охун Н.	Ивахненко А. Д.	Қосенко Н. П.	Мухамедов С.	Содиқов Ш.	Хусенова К.
Бабич Н. Г.	Икромов М. Х.	Қўсембоев Ш.	Набиев М.	Саримсоқов Т. А.	Цветкова Т. Е.
Беглов М. Д.	Илхомова Ж.	Қупаев Г. И.	Нажимов Ғ.	Сокоров П. И.	Шарков М. А.
Божко Н. С.	Эрматов Х.	Қурбонов Н.	Нажисткин И. М.	Сорокин Г. Ғ.	Шербаков А. В.
Ваҳобов М. Ғ.	Исроилова З.	Мангелдин Д. И.	Опланчук В. Я.	Султонов Д.	Шербаков М. Ю.
					Юсупов И.

Ўзбекистон Компартияси XV съездида сайланган Ўзбекистон КП Ревизия комиссиясининг состави

Абдуллаев Г.	Ғозиназаров А.	Каримов К.	Мўминов И.	Парамошкин И. М.	Узоқов М.
Абдуллаев М.	Иброҳимов У. Я.	Каримов Т.	Мухитдинова Х.	Раҳмонов Ф. Р.	Умаров С. И.
Аношин М. Ф.	Иброҳимов У.	Кенжаев К.	Мухитдинов М. М.	Ражевский А. С.	Умаров Т.
Орипов Д.	Илюхин А. М.	Ким М. В.	Назаров С. А.	Содиқов Т.	Ҳакимов А. Х.
Орифов У.	Эминов У.	Қомов С. И.	Нишонов А.	Саҳибаев Р.	Ҳасанов А.
Охунжонов А. И.	Қазақов А. С.	Қоновалов Г. М.	Норматов З.	Супотницкий Н. И.	Ҳошимов Ю.
Васигов Ф.	Катишев П. К.	Қўқоров А. М.	Нурматов А.	Толипов М. А.	Ҳошимов Ю.
Великанов А. И.	Қарапетов А. И.	Мажидов Ғ.	Нурматов А.	Тер-Ишханов Г. Х.	Иўлдошев З. С.
	Каримов И. И.	Манғутов Н. М.	Нурматов К.	Тўлаганов Х. Т.	Юриц А. А.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Ревизия комиссиясида

12 февралда, Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XV съездида сайланган Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. Ревизия комиссиясининг раиси қилиб ўртоқ **К. Каримов**, раис ўринбосари қилиб ўртоқ **И. М. Парамошкин** сайланди.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XV съезди ўз ишини тамомлади

12 февралда Ўзбекистон Коммунистик партияси XV съездининг 3. Р. Раҳимбобоева раислигида ўтган эртадаги мажлисида Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладыни юзасидан музокаралар давом этди. Делегатлар ўз нутқларида республика хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма участкаларидаги муваффақиятларга атоқли ленинчи Никита Сергеевич Хрущев бошлиқ КПСС ленинчи Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги туфайли эришганлигини таъкидладилар.

Делегатлар Никита Сергеевич Хрущевнинг Ўзбекистон Компартияси XV съездида иштирок этганлиги, унинг съезде сўзлаган нутқи КПСС Марказий Комитети ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрущев партияликлар оmmas билан маҳкам боғланганлигини, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати совет социалистик республикалари улур оқлашининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлган Ўзбекистоннинг равнақи ҳақида тинимли раҳбарлик қилаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далил бўлганлигини тўғрисида зўр мамнуният билан гапладилар.

Музокараларда Ўзбекистон ССР Госплани раиси **С. Зиёдуллаев**, «Таштекстильмаш» заводи директори **Н. Ғ. Проскуряков**, Сурхондарё вилояти, Термиз районидagi Жданов номидаги колхознинг бригада бошлиғи **Н. Аннаева**, Ўзбекистон ССР Сув

хўжалиғи министри **В. А. Билбас**, Андижон вилояти, Сталин районидagi Калинин номидаги колхознинг чўққабаси **Н. Ғ. Бабич**, «Главгосплострой» бошлиғи **А. А. Сариксов**, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиқ министри **Ж. Хоназаровлар** сўзладилар. Съезде Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** якуновчи нутқ сўзладилар.

Съезд Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ишини якунлиқ билан қилиб қолди деб топди. Съезд Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ҳисоботи юзасидан тегишли резолюция қабул қилди.

(Охири иккинчи бетда)

Бугун Тошкентда Ўзбекистон қишлоқ хўжалиғи илғорларининг қурултойи очилади.

Қурултой қатнашчиларига алангали салом!

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН ДЎСТЛИГИ ЯШНАСИН! Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВнинг Ҳиндистон парламентидаги нутқи

Ҳурматли Раис жаноблари!
Парламент аъзолари бўлган хушхотамли жаноблари!

Авалло, Ҳиндистон Республикаси парламентида сўзлаш имконияти берилганлиги учун ташаккур айтишга ижозат бергайсиз. Мен бунини шахсан ўзим учун катта шараф деб биламан ва халқларимизнинг бир-бирларига бўлган чуқур дўстона ҳурмат ҳисларининг ифодаси деб ҳисоблайман.

Мен биринчи марта Ҳиндистон парламентида сўзлаш шарафига муяссар бўлганимдан бери орада атиги тўрт йил вақт ўтди. Агар бу тўрт йил халқлар ва давлатлар ҳаётининг миқёслари билан ўзгараётган бўлса, бу ўнчалик катта муқаддас эмас. Лекин бу тўрт йил ўзининг аҳамияти жиҳатидан, ҳатто, воқеаларга шунчалик бой бўлган асримизнинг базаси ўн йиллари билан тенглашувчи мумкин.

Тинчлик бўлишини ва ижтимоий гузуми турлича бўлган турли давлатларнинг тинч-тотув яшашини талаб қилиб чиқарган кучлар шу ўнча вақт ичида бениҳоя ўсди. Халқларнинг ҳормай-толмай ва фидокорона куч ва ғайрат сарфлашлари натижасида халқаро кескинлики маълум даражада юмшатилган муваффақ бўлди. Давлатларнинг тинч-тотув яшашини инсоният жамияти тараққиётининг ҳозирги босқичидан келиб чиқатган тарихий факт, ҳаётини зарурат бўлиб қолаётгани, бу, шакл-шубҳасиз ҳақиқат халқларнинг онгига, ҳатто, идеология жиҳатидан бир-бирига қарама-қарши позицияда турган сиёсат ва давлат арбобларининг миёнага сингиб бормоқда, тобора кўпроқ айтириб қилинмоқда.

«Панча шила» принциплари тарихда ўзига йўл очиб олди ва тинчликсевар Ҳиндистоннинг бу ишдаги хизмати оз эмас.

Бизнинг қатъий фикримизга кўра, низоли халқаро масалаларнинг ҳақмасини ҳам ана шу тинч-тотув яшаш принциплари асосида ҳал қилиш керак. Бунинг маъноси шунки, бу масалаларни ҳал қилиш йўлини таъйин қилиш ва зўрлик қилиб буюриш методлари ёрдами билан эмас, балки тенг ҳуқуқли асосда музокаралар олиб бориш ёрдами билан қилиш керак.

Тинчликни мустаҳкамлаш учун кураш осон иш эмас, чунки зўр бериб қуруланишнинг давом эттиришдан, халқаро кескинлик ҳолатида бошланган қўшнинг бузилишидан ва «совуқ уруш»ни яна авж олдириб юзасидан манфадатдор бўлган нуфузли доиралар баъзи давлатларда ҳали ҳам актив ҳаракат қилимоқда. Бу кучлар таслим бўлмақчи эмас, курашнинг давом эттиришдан воз кечмоқчи эмас. Бу кучларнинг фаолияти ҳозирги вақтда — фан ва техника мисли қўлимиздаги муваффақиятларга эришган вақтда, айниқсан хатарлидир.

Ҳозирги вақтда инсон ўз ақлининг ва техника соҳасидаги маҳоратининг кучи билан бепоян космоснинг энг ичкари томонларига йўл олди. Гарчи фантазия ҳамма олдидан бориши лозим бўлса ҳам, лекин ҳозир инсоннинг ишлари фантазиядан ҳам ўзиб кетаётгандай бўлиб кўрина бошлади.

Инсонга хизмат қилдириладиган атом ҳақиқатан ҳам мўъжизалар яра-

тишга қодирдир — унинг ёрдами билан одамларнинг энг оғир дардларини енгиш мумкин, қишлоқ хўжалиғида инқилоб қилиш, илғори ҳаёлга ҳам келмаган янги ишлаб чиқариш процессларини жорий қилиш мумкин. Инсон забот этган атом ер юзида энергиянинг жуда катта манбаи бўлиб қолаётганлиги тўғрисида татқириб ўтирсам ҳам бўлади.

Шарқда қадимий бир афсона бор, шу афсонага кўра, шилла ичига ҳамма қўйилган ачина тасодуфий равишда чиқарилганида, у, инсонга итбат қилмай қўйган экан. Лекин энди инсон кўп нарсани ўрганиб олди, кучлироқ бўлиб қолди. У, атом энергиясини ўзига хизмат қилдириш йўлини топган экан, уни маҳкам ушлаб қўйган чиқармаслиги лозим.

Ахир, фан фақат атом электростанциялари ва космик ракеталари яратиб билинганига чеклангани йўқ. Фан айни вақтда водород бомбалар ва ҳарбий мақсадлар учун ишлатилган, ядро зарядини планетамизнинг истаган жойига олиб кўлаётган қитъаларо баллистик ракета ҳам яратди. Ҳозирги вақтда кимки уруш бошламоқчи бўлса, у ўзининг омон қилишига кўз тутолмапти. «Эўравопка позицияси» таъинувчи сиёсат тарафдори бўлган баъзи кишилар илғари ўзлари уруш бошлаганлари тақдирда, бемақод тинчгина ўтира берамиз, деб ўйлаб юрган бўлсалар, энди бундай умидлар куруқ ҳаё бўлиб қолди.

Кейинги тўрт йил ичида Осиё мамлакатларида ҳам кўп ўзгаришлар бўлиб бери. Бу мамлакатлар ўзларининг мустақил миллий ташқи сиёсатларини ўтказиб, давлат суверенитетини анча мустаҳкамлаб олдилар, миллий иқтисодиёти кўриш йўлида хийла олға силкидилар. Яқин тарихий истиқболда шундай вақт келишини кўриб турибмизки, кечатгина маълум мустамлака ҳолида бўлиб келган Осиё давлатлари ана шу ақин келажакда ўз миллий иқтисодиёти ва маданиятининг ривожланиш даражаси жиҳатидан жаҳоннинг илғор давлатлари қаторига ўтиб оладилар. Осиё халқлари кишинларини узиб ташлаган Прометей сингари ўзларининг ҳуқуқли қадарини тиклаб олиб, янги турмуш қуришга киришмоқдалар.

(Охири иккинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҒАРМОНИ
ЎРТОҚ Н. В. СЧАСТНЕВНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ХУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСНИНГ БОШЛИҒИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Н. В. Счастневни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети хузуридаги Марказий статистика бошқармасининг бошлиғи қилиб тайинланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Е. НАСРИДДИНОВА**
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **И. БАКОВ**

1960 йил 12 февраль Тошкент шаҳри

СЪЕЗДГА РАПОРТЛАР

Ўзбекистон КП XV съезди Президиумига келган телеграммалардан

Самарқанд суперфосфат заводининг коллективи ўрта Осиёда биринчи бўлиб аккумулятор ислотаси тайёрлашни улаштирди. Шундай қилиб, илгари узоқ районлардан келтирилган ислотаси Ўзбекистоннинг ўзида ишлаб чиқариладиган бўлди. Ўзбекистон коммунистларининг съезди очилиши бир кун қолганда илгариликдан анча таъсирчан бўлган фосфор ўғити—донадор суперфосфатнинг дастлабки тоналари олинди.

Фарғона вилояти, Киров районидаги Киров номидаги совхознинг ишчилари ва мухтасисларнинг давлатга гўшт сотиш бўйича 1960 йил биринчи ниварал планини муқаддатдан бир ой 20 кун илгари 202 процент банк ард и съезд очилиши кунига қадар шудорлаш, ариқларини тозалаш, зовурлар қазиб топшириги ҳам тўла бажарилди. Совхоз коллективи етти йилликнинг иккинчи йил планини муқаддатдан олдин бажаришга астойдил иришган.

Охангарон кончилари янги техникани ва илғор технологияни кенг ўнлашиб, 10 феврал қадар белгилангандан 14 минг тонна кўп кўмир қазиб бердилар. Охангарон ГРЭСининг коллективи гландан ташқари 1 миллион 201 минг киловатт-соат электр қуввати ҳосил қилди. Шаҳардаги бинокорлик материаллари корхоналарида

165 минг тона гишт ва 385 тонна цемент кўп ишлаб чиқарилиди. Жарноқ-Бухоро-Самарқанд-Тошкент газ магистралли қурувчилари ва монтажчилари 1960 йилдаёқ республикамизнинг энг йирик салота марказларига — Тошкент, Бекноб ва Чирчиқда табиий газ етказиб бериш учун кескин кураш бошладилар.

Иштихон районидagi «Октябрь» колхози аъзолари Ўзбекистон Компартияси XV съездида юборган таъриқ телеграммаларида куйидагиларни ёзганлар: «Шонли съездининг ишига муваффақиятлар тилаймиз. Биз 40 кун ичида давлатга гўшт сотиш бўйича планнинг ярмисини бажардик. Сўроғи тармоқларини тахт қилиб қўйдик. Пахта майдонлари чигит экишга тайёр. Далага ўғит чиқариш қизғин борапти».

Амкорхоналарида, колхоз ва совхозларидан Ўзбекистон Коммунистик партияси съезди Президиуми номига бир қанча телеграммалар келди. Ленинградда пахта тозалаш заводи коллективи январь ойи тола ва мориқ ишлаб чиқариш планини 104,2 процент бажарган. Шаҳардаги консерва заводи коллективи январь ойи тола ширинини 126 процент бажариб, февралнинг биринчи ўн кунлигини ҳам юксак нурсатчилар билан якунлаган.

СОВЕТ-ХИНДИСТОН ДҮСТЛИГИ ЯШНАСИН!

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг охири

Совет халқи Осиё давлатларининг мустақил миллий ривожланишига ютуқларин ва ёрқин истибодларини кўриб, астойдил қувонмоқда.

Биз ҳаракатга келган, мустамлакачилар ҳукмронлигига қарши тобора актив курашаётган Африка халқлари озодлик курашининг муваффақиятларини ҳам кўриб қувонмоқдамиз. Совет халқи Африка халқларига бу олижаноб ишда янги муваффақиятлар тилайди.

Латин Америкаси халқлари ўзларининг миллий ва иқтисодий мустақилликлари учун тобора кескин курашаётганлигини, чет давлатлар ва халқларни қўл қилиб олишга ҳар қандай индобиёлган формада ҳаракат қилаётганликлариغا қарамай, бунга қарши курашаётганликлари ҳам бизни қувонтирмоқда. Актив курашиб, ўз миллий ва иқтисодий мустақиллигини сақлаб қолётган Куба сингари давлатларга ҳамisha хайрихоҳ бўлиб келдик ва хайрихоҳ бўла берамиз.

Озодлик ва мустақиллик учун курашаётган, асрий иқтисодий қўлоқлик билан курашаётган ҳамма мамлакатларга Совет Иттифоқи ҳамisha дўстона, бегараз ёрдам ва мадад бериб келди ва бундан буён ҳам шундай қилиш ниятидир.

Саноати тараққий этган ҳамма мамлакатларга ҳам бир хилдаги ўлчов билан ёрдамни аямасдик, албатта. Шунинг ҳисобига олмоқ керакки, юксак даражада тараққий этган мамлакатларнинг бир қисми ўзларидики иқтисодий фаровонлигини ва юксак турмуш даражасини фақат мустамлака халқларини эзish ва талаб йўли билан қўлга киритган. Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатлари тараққий қилмай қолганлиги учун ҳам Ғарбдаги батыл мамлакатлар тараққийга эришдилар. Шу сабабли, Ғарб мамлакатлари мустамлака қарамлигида бўлган халқларни талаб олган бойликларининг доғдал бир қисmini ўтмишда шундай мустамлака қарамлигида бўлган мамлакатларга ҳозир қайтариб берамиз, жуда адолатли иш бўлур эди.

Совет Иттифоқи бутунлай бошқа. Бизнинг бойликларимиз, бизнинг саноатимиз совет халқининг астойдил тер тўкиб меҳнат қилиши натижасида тарихан қисқа муддат ичида бўшда келтирилди. Гарчи бизда ортқича капиталлар бўлмаса ҳам, биз шундай капиталга муҳтож бўлган давлатларга тобора кўпроқ ёрдам кўрсатамиз. Кам тараққий этган мамлакатларнинг кўпчилида ҳозирги вақтда СССРнинг ёрдами билан йўлаб саноат корхоналари, электростанциялар қуриломоқда. Биз бу мамлакатларнинг оёқда туриб олишларини, фақат истеъмол буюмларининггина эмас, шу билан бирга, ишлаб чиқариш воситаларини ҳам ишлаб чиқаришга қодир бўлган ўз саноатларини бунёдда келтиришларини истаймиз. Бундай саноатни вужудга келтириш шу мамлакатларнинг ўз иштининг басасини бунёдда келтиришга ва кам тараққий этган мамлакатларнинг иқтисодий ривожланиш суръатларини жалдлатиришга ёрдам беради. Биз шунга асосланамизки, ўз мустақиллигини мустақамлашга интилаётган ҳар бир мамлакат халқининг фаровонлигини ошириши, халқининг маданиятини ривожлантириш учун ўз миллий саноатини, ўз экономикасини тараққий эттириши лозим.

Совет Иттифоқи ҳам тараққий этган мамлакатларнинг иқтисодий ривожланишига кўмаклашиб, асосан энг имтиёзли шартлар билан кредитлар ва заъмлар бериш тариқасида ёрдам кўрсатамиз. Биз бундан фойда олмаймиз, чунки ўзини ёрдам кўрсатаётган мамлакатлар ҳисобига фойда орттириб бойимиз мумкин эмас ва бунинг истамаймиз. Биз илгари мустамлака бўлиб келган мамлакатларнинг халқларига бутун чоралар билан ёрдамлашга астойдил интилиб, уларнинг чинакам иқтисодий мустақилликка мумкин қадар тезроқ эришишларига ва ўз турмушларининг даражасини кескин равишда оширишларига кўмаклаштираемиз. Равшандирки, иқтисодий жиҳатдан кам тараққий этган мамлакатлар билан СССРнинг мана шундай адолатли асосга қурилган ҳамкорлиги тўхтовсиз ривожлана бериши, деб умид қиламиз.

Совет кишилари мамлакатнинг халқига жуда самимий хайрихоҳлик хислари билан қарамоқдалар. Сизларнинг мамлакатингизга Совет Иттифоқининг ёрдами билан қора металлургия, оғир машинасозлик, кон саноати, нефть ва фармацевтика саноатларининг корхоналари, ёқилти билан ишлайдиган электростанция, оптика ишхоналари заводи қуриломоқда, нефть қидириб паралам ишлари ва бошқа ишлар ўтказилмоқда. Хиндистон-Совет иқтисодий ҳамкорлигининг тўғича бўлган Бхила металлургия комбинати Хиндистон экономикасининг аҳтиёжлари учун жуда зарур бўлган пўлат ва чуқини ҳозир тобора кўпроқ миқдорда бermoқда ва тўла ишлаб чиқариш цикли билан ишлайдиган корхона бўлиб қолди.

Бхила металлургия комбинати Совет-Хиндистон дўстлигининг сим-волдир. Комбинат бош инженери

П. Дани жаноблари, Бхила бамисол шундай бери низоҳидирки, бу низоҳдан Хиндистон индустриясининг асоси туп катта дарахти ўсиб етишди, деб айтган гапини менга сўзлаб беришди. Дарҳақиқат, у ахши низоҳидир, унинг томирлари Хиндистон ерида мустаҳкам ўрнаниб ва биз бу катта ишга совет кишилари ўзларининг дўстона ҳиссасини қўшганликлари қувонмоқдамиз.

Ҳар иккала мамлакатимизни бойлаётган кенг ижодий алоқалар ўрнатилди ва ривожланимоқда, бу алоқалар бундан буён ҳам шундай ривожланиб боради, деб истак билдириш мумкин, ҳоло. Ҳар бир низоҳ ўсиб, Совет-Хиндистон дўстлигининг азамати ва бақувват дарахтига айлансин. Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик Бхила металлургия комбинати бераётган металлдек мустаҳкам бўлисин.

Мустақил ривожланиш йўлига тушиб олган мамлакатларнинг Совет Иттифоқи билан қилаётган иқтисодий ҳамкорлиги иқтисодий жиҳатдан кам тараққий этган мамлакатларнинг индустриаллаштириш ишдаги жуда муҳим факторлардан бири бўлиб қолди. Совет Иттифоқи ўз халқ хўжалигини ривожлантиришнинг экономикаси тўғрисида ҳам кескин юксалтиришни кўзда тутиб ети йиллик планни бажара бorgan сари, мамлакатимиз ёрдам кўрсатамиз, шу жумладан, Хиндистон Республикасига ҳам ёрдам кўрсатамиз учун тобора кўпроқ миқдорда моддий ресурслар ажрата берадиган бўлиб қолади.

Совет кишилари мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик ва дўстлик барча тинчлик ва чин цивилизация дўстларини қувонтириб, бундан буён ҳам муваффақиятли равишда ривожлана беради, деб астойдил умидворларим.

Совет кишилари Хиндистон Республикасининг кейинги ўн йил ичида ёришган ютуқларини кўриб қувонмоқдалар. Иқтисодий қўлоқликнинг энгиз бўлган замонавий индустрияни вужудга келтириш нақарда қийин аҳвалини биз ўз тажрибамиздан ахши биламиз.

Совет халқи ўзининг биринчи даражада саноатни вужудга келтириш, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта ютуқларга эришди, фан ва маданиятни юксалтирди. Совет Иттифоқи саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми жиҳатдан жаҳонда иккинчи ўринга чиқиб олганлигини, фан ва техниканинг бир қанча тармоқларида эса, етакчи позицияда турганлигини энди ҳамма эътироф қилмоқда. Совет Иттифоқида учирилган Ер сунъий йўлдошлари, бизнинг космик ракеталяри, бу ракеталярининг бири Куйш системасининг биринчи сунъий планетаси бўлиб қолганлиги, иккинчиси совет ғимпелани Ойга элтиб ўрнатилгани, учинчиси эса Ойнинг кўринмас томонини суратга олиш имкониятини берганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси бизнинг мамлакатимизда саноат, фан ва техника юксак даражада тараққий этганлигини кўрсатувчи аяққол далилларидир.

Яқиндагина жуда катта қитъаларо баллистика ракеталяри синов муваффақиятли ўтказилди, бу эса, ҳозирги замоннинг энг мураккаб илмий-техника проблемаларини ҳал қилишда совет олимлари эришган энг катта муваффақиятларини ва Совет Иттифоқининг бу соҳадagi жуда катта имкониятларини намоён қилиб кўрсатди.

Ҳозир бизнинг мамлакатимиз улуғ етти йиллик планни бажармоқда. Биз етти йилликнинг биринчи йилини ахши тўғтайладик. Утган йил пландан ташқари ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг ўзинига эски Россиянинг бутун 1913 йилда ишлаб чиқарган саноат маҳсулотидан ошди кетди. Экономикани ривожлантиришдаги муваффақиятларимиз ер юзиди энг адолатли ва мукамал жамият яратиш нияси билан руҳланган бутун халқ активлигининг натижасидир.

Ғарб мамлакатларида ҳали ҳам Совет Иттифоқи тўғрисида ҳар хил бўлмағур уйдирма гапларни тарқатмоқдалар. Шу уйдирмаларга қараганда, бизнинг мамлакатимизда демократия йўқ эмас, шахс эркинлиги йўқ эмас. Батъин бир кимсалар, ҳатто, бутунлай бемаъни гапларни айтиб, Совет Иттифоқида қўл меҳнати ишлатилмай, деб ҳам даъво қилмоқдалар. Халқ учун эркинлик бўлмаган, демократия бўлмаган, шахс эркин бўлиб қўйилган мамлакат, мана шундай мамлакат ўз экономикасини ва маданиятини шунчалик муваффақиятли равишда ривожлантириши мумкинми, ахир.

Меҳнат қилиш ҳуқуқи, бугунги ва эртаги яшашни таъминлаш ҳуқуқи, инсонини ишсизлик ва қашшоқликнинг дахлати хавфидан қутқариш инсоннинг эркинлигини таъминлаб берувчи энг олий ҳуқуқ, деб ҳисоблаймиз. Ишлаб чиқариш воситалари, фабрикалар, заводларни, банкларни, уйлари, ер ва унинг остидаги бойликларини ўз қўлга тўшлаб олган ва шуларнинг ҳаммасидан шахс ўзини бойитиш учун фойдалана-

ётган кимсаларнинг эксплуатация қилишдан одамзодни қутқариш шахс эркинлигининг энг олий қўриғидир, инсон ҳуқуқларининг гарантисидир.

Ҳар бир киши эксплуататорларга эмас, балки ўзига ва жамиятга ишлаган керак — мана шунинг биз чинакам соғина адолат деб биламиз, инсониятнинг азалдан қилиб келган орзулари ана шунда рўйга чиқди, инсонпарварлик мана шунинг ўзидир.

Совет Иттифоқида ҳар бир гражданин меҳнат қилиш ҳуқуқи, дам олиш ҳуқуқи, қариганида ва инвалид бўлиб қолганида ёлчиб яшаш ҳуқуқи, илм олиш ҳуқуқи амалда рўйга чиқарилмоқда. Бизнинг халқимиз ишсизлик хавфидан халос қилинган, ҳар бир кишига ўз ижодий қучларини ва қобилиятларини бемалол ишга солиши учун кенг имкониятлар бериб қўйилган.

Социализм душманлари, Совет Иттифоқида демократия йўқ, чунки фақат битта сиёсий партия — коммунистлар партияси бор, деб айтмоқдалар. Ҳа, ҳақиқатан ҳам бизда битта партия бор. Лекин бунинг сабаби нима? Бунинг сабаби шунки, бизнинг жамиятимиз монолит жамиятидир, бизда эксплуататор синфлар аллақачон йўқ бўлиб кетган, одам одамни эксплуатация қилмайди. Бизда ўзининг қандайдир алоҳида синфий манфаатлари бўлган ўртаклидаги соҳалардаги ҳар бир табақалар ҳам йўқ. Совет жамияти — меҳнатқашлар жамиятидир, яъни манфаатларнинг бирлиги, мақсад бирлиги билан бирлашган ишчилар, деҳқонлар, халқ интеллигентлари жамиятидир. Совет халқининг манфаатларини битта партия, яъни Коммунистик партия ифодалайди ва ҳимоя қилади. Бизнинг мамлакатимизда бошқа партияларнинг йўқлигига сабаб мана шу.

Буржуа жамиятида бир неча партия борлигининг сабаби нима? Бунинг сабаби шунки, бу жамият турли синфларга бўлинган жамиятидир. Бир синф ишлаб чиқариш воситаларини ўз қўлга ўтказиб олган, бошқа синфларнинг эса, иш қилганидан қўлдан бошқа ҳеч нарсаси йўқ. Шу сабабли, капиталистлар синфининг ўз партияси, помешчиларнинг ўз партияси бор, ишчилар синфи ўз сиёсий партиясини тўзди, помешчиладар экиб ётган меҳнатқаш деҳқонлар ҳам ўз партияси, куллар, кураш воситаларини ишлаб чиқарган, ўз партиясини тўзганга мажбурдир; майда буржуазия монополияси капиталдан ўзини ҳимоя қилиб, ўзининг сиёсий таъкилотларини тўзганга мажбурдир; экиблар ҳам ўз манфаатларининг ҳимоя қилиш мақсадида ўз сиёсий таъкилотларига эга бўлишга интилади. Турли синфлар ва соҳалар табақалар мажбур бўлган жамиятнинг ривожланиш қонунияти шундай бўлади. Кўп партиялар бўлишининг сабаби мана шу.

Давлатни бошқаришнинг демократия принциплари келганда, мен сизларга шунинг айтишим керакки, халқ давлат масалаларини ҳал қилганда буржуа демократиясининг биронта мамлакатига Совет Иттифоқида бўлганидек актив қатнашмайди. Бизнинг мамлакатимизда давлат функциялари жамоат таъкилотларининг, маҳаллий ҳокимият органларининг қўлига тобора кўпроқ ўтмоқда. Масалан, яқинда бизда умумийтифок Ички ишлар министрлиги тугатилди, унинг функциялари маҳаллий органларга тоширилди.

Кейинги йилларда бизнинг мамлакатимизда сиёсий сабаблар билан суд жавабгарлигига тортиш ҳолатлари бўлмади. Мана шу фактнинг ўзи ҳам халқимизнинг бирлигини ва совет тузумидаги демократиямизни кўрсатади, ахир. Халқнинг моддий ва маънавий фаровонлиги ошганлиги, халқнинг онганлиги ошганлиги асосида, ҳуқуқ бўзимларнинг олдинчи олиш ишига жамоатчилик кенг қатнашаётганлиги натижасида, Совет Иттифоқида жиноятлар узулсиз камайиб бermoқда ва судлар қўраётган жиноий ишларнинг сонига жуда озаимокда.

Кейинги йилларда Совет мамлакатига давлатимизнинг демократик асосларини янада ривожлантириш соҳасида жуда муҳим тадбирлар ўтказилди, иттифоқи республикаларини ва маҳаллий Советларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилди, саноатни, қишлоқ хўжалигини бошқариш соҳасида, халқ маорифи соҳасида катта ўзгаришлар қилинди, касба соҳаларининг ва бошқа жамоат таъкилотларининг роли кучайди. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқида экономика ва маданият шунчалик зўр кўч билан юксалаётганлигини, ҳа а л қ омасининг, сиёсий ва меҳнат активлиги шунчалик ўсиб бораётганлигини кўриб турибмиз.

Жаноблар!

Хиндистонга биринчи марта келганимдан бери оралан тўрт йилдан кўпроқ вақт ўтди. Ушунда мен Вомбайда сўзлаган нутқимда Совет Иттифоқи билан Хиндистон ўртасидаги муносабатлар тинч-тотув яшаш ва ҳамкорликнинг намунаси бўлмоқда, деган фикрни айтган эдим. Бу фикрнинг ҳозир яна бир марта жуда

хурсанд бўлиб таъкидлайман, чунки СССР ва Хиндистон халқларимиз фойдасига, тинчлик фойдасига тинч яратувчилик фаолияти билан шугулланиб, бу ишда уларнинг самарали ҳамкорлик қилаётганлигидан далолат берувчи ёрқин намуналарини турмушда кўриб турибмиз.

Хиндистон Республикасининг бўроси ва Хиндистон раёбарларининг бўроси ўсганлиги, бош министр Неру жанобларининг бўроси ўсганлиги Хиндистон ҳукумати ўтказётган бетабарлиқ сиёсати, ҳарбий блокларга қўйилмаслик сиёсати асосланмоқда. Донимандлик ва куч мана шундидир.

Вужудга келган шарт-шаронт Совет Иттифоқини ва социалистик лагернинг бошқа мамлакатларини империалистик давлатларнинг агрессив ҳарбий иттифоқларига қарама-қарши Варшава шартномаси деб аталган мамлакатлар ҳарбий иттифоқини тўзига мажбур қилди. Лекин биз фарча ҳарбий блоклар тугатилса, ҳазимани бахтиёр деб ҳисоблар эдик, деб неча мартаб айтдик ва ҳозир ҳам айтмоқдамиз, чунки ҳарбий блоклар халқлар ўртасида дўстлик бўлишига олиб бормайди, балки халқлар муносабатларини кескинлантиришга олиб боради.

Биз Хиндистон ўтказиб келётган тинчликсевар сиёсати, блокларда қатнашмаслик сиёсатини таъкидлаймиз.

Ўз навабатида биз ҳам «совуқ уруш»ни тугатишга, давлатлар ўртасида ишопат вазияти вужудга келтиришга, ҳарбий блокларни тугатишга, давлатларнинг ҳамма армияларини ва қуролли қучларини тугатишга эришмоқ учун бутун қучимизни сарфламоқдамиз, бутун ер юзидagi халқлар ўртасида ҳақиқатан ҳам тинчлик ва дўстлик ўрнатилишини истаймиз.

Бизнинг иккала мамлакатимиз тинчлик учун, «совуқ урушга» қарши курашмоқда. Ёлпасига ва батамом қуролсизланиш урушини даф қилишнинг, уруш хавфини тугатишнинг энг радикал воситасидир. Сизларга маълумки, Совет Иттифоқи мана шундай ёлпасига ва батамом қуролсизланиш планини ўтган йилнинг сентябрга Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳукумасига киритган эди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XIV сессияси ёлпасига ва батамом қуролсизланиш идеясини маълумлаштириш резолюцияси яқинлиги билан қабул қилганлигини биз жуда муҳим факт деб ҳисоблаймиз. Эндилкида ёлпасига ва батамом қуролсизланиш масаласи устида давлатлар ўртасида музокалар бошланганлиги олдида турибмиз. Шу сабабли, ижозатингиз билан сизларни ишопатлиги шунинг айтмоқчиманки, бу музокаларлар ёлпасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида шартнома ишлаб чиқиб, уни имзолаш билан тугаллашни учун Совет Иттифоқи қўлидан келган ҳамма чораларни қўлади. Биз қаттиқ контроль ўрнатилган ҳолда шундай қуролсизланишга тайёзми, масаланинг ҳал қилишини энди Ғарб давлатларига боғлиқ бўлиб қолди.

Шу нараса шак-шубҳасиздирки, ёлпасига ва батамом қуролсизланиш программасини амалга ошириш нияти жамиятининг тараққийотида янги босқичини — урушлар бўлмайдиган, ядро ва ракета қуроллари билан зўр бериб қуролланиш бўлмайдиган замонни бошлаб берган бўлур эди.

Ёлпасига ва батамом қуролсизланиш шартотидаги мустаҳкам тинчлик ҳеч бир истисноси жаҳондаги ҳамма халқларнинг турмушига жуда хайрли таъсир ўтказган бўлур эди. Мустаҳкам тинчлик жаҳонда бўлган ҳамма ресурсларни одамларнинг моддий ва маданий аҳтиёжларини тагин ҳам тўлароқ қондиришга хизмат қилдириш имконини берган бўлур эди, инсониятнинг ҳар томонлама тараққий этиши учун жуда катта имконият очиб берган бўлур эди.

Ер юзиди мустаҳкам тинчлик ўрнатилиш инсониятга минг йиллардан бери муҳим йўлдош бўлиб келаятган қашшоқлик ва қўлоқликни, очлик ва касалликларни, ноқонли ва зулматни қатъиян тугатишга кенг йўл очиб берган бўлур эди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти экспертларининг қилган ҳисобларига қараганда, кам тараққий этган мамлакатларнинг илгор индустриал давлатлардан орқада қолганлигига қисқа муддат ичида хотима бermoқ учун бу мамлакатлар ўз экономикасини ривожлантиришга ҳар йили 14 миллиард доллар пул сарфлаши зарур, зўр бериб қуролланишга эса, ҳар йили ўз миллиард долларга яқин пул сарфламоқда! Вайрон қилувчи қучлар қўлидан ёлпасига ва батамом қуролсизланиш шартотида тортиб олинадиган ўз миллиард доллар пуддан ўн беш, ёки ҳатто, йигирма миллиард долларни ўз миллионлаб одамларнинг очлик ва қашшоқликдан қутқаришдан иборат жаҳоншумуш тариқ-тариқи вазифани ҳал қилмоқ учун аяратиб бериш имконияти наҳотки бўлмас!

СССР, АҚШ, Буюк Британия ва Франция ҳукуматлари бошқиларининг кенгашини қачирин тўғрисида битимга келинди. Бу кенгаш энг муҳим халқаро проблемаларни ва, биринчи навабда, қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишнинг конструктив йўлини топиб беради, деб умид қиламиз.

Совет ҳукумати ёлпасига ва тўла қуролсизланиш амалга оширишга эришмоқ учун қаттиқ бел боғлаб ва бу масалада халқаро битимга келишга бутун чоралар билан кўмаклашишни истаб, Совет Иттифоқининг давлат бюджетидан ҳарбий аҳтиёжларга ажратилаётган маблағни йилдан-йилга систематик равишда қамайтирмоқда. Совет Иттифоқи фақат кейинги тўрт йилнинг ўзида ўз таъаббуси билан совет қуролли қучларининг сонини ҳаммаси бўлиб 2 миллион 140 минг киши миқдорига қамайтирди.

15 январда СССР Олий Совети «СССР қуролли қучларини яна анча қисқартириш тўғрисида Қону» қабул қилди. Совет Иттифоқининг қуролли қучлари яна 1 миллион 200 минг киши миқдорига, яъни ҳисобан бир қисми қисқартирилди. Шу қисқартириш ўтказилганидан кейин қуролли қучларимизнинг сонини 2 миллион 423 минг кишидан иборат бўлиб қолади, яъни 1956 йилда Ғарб давлатларининг ўзлари қуролсизланишнинг биринчи босқичидан сўнг СССР ва АҚШ қуролли қучларига нисбатан тақлиф қилган миқдордан ҳам қамроқ бўлиб қолади. Кўриб турарисанки, Совет Иттифоқи ўз қуролли қучларини, ҳатто, Ғарб давлатлари тақлиф қилганга қараганда ҳам қаттароқ ҳажмда қисқартиришга қарор қилди, бу қарорини Совет Иттифоқи ўз таъаббуси билан қабул қилди.

Биз қуролли қучларимизни яна шунчалик қисқартириб, бу билан Ғарб давлатларига — қуролсизланиш тўғрисида битимга келайлик, урушлар бўлишига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни қўйайлик, қуролли қучларини ва қурол-прогларни қўлайтириш соҳасида эмас, балки уларни қамайтириш соҳасида ва уруш олиб бориш воситаларини тугатиш соҳасида мусобақа қилишайлик, деб айтмоқдамиз.

Биз, совет кишилари, бошқа мамлакатлар ва, аввало, энг кўп ҳарбий қувватга эга бўлган мамлакатларнинг парламентлари ва ҳукуматлари биздан ўрнак олиб, улар ҳам ўз қуролли қучларини қамайтирулар, шу тариқа ёлпасига ва тўла қуролсизланишнинг энгиллантирулар, деб умид қиламиз.

Жаноблар! Ҳозир инсоният олдида қувончли, улдувур истибодлар очилмоқда. Ер юзидagi кишиларнинг ҳаммаси бахтиёр бўлиши ва тинчликдан бахраниманд бўлиши мумкин ва лозим. Лекин бунинг учун инсониятни зўр бериб қуролланиш даҳшатларидан халос қилмоқ керак, инсониятнинг тинчлик соф ҳаётисини тўғрй натофа олишига имкон бermoқ керак. Бунинг учун тинчлик ва дўстлик Совет Иттифоқи билан Хиндистон Республикаси ўртасидаги муносабатларда ҳукмронлик қилмоғи зарур.

Ер юзидagi ҳамма кишиларга мустаҳкам тинчликни таъминлаб бermoқ учун олиб берилаётган улду курашда Совет Иттифоқи билан Хиндистоннинг манфаатлари умумий аҳвалини англаб қувонмоқдамиз. Бу олижаноб вазифани амалга оширишга Хиндистон қўшаётган ҳиссани совет халқи юксак даражада қадрламоқда. Атом ва водород қуролли синовалари абадий тўхтатиш масаласини тезроқ ҳал қилиш йўлида тинчликсевар бошқа давлатлар қачин Хиндистоннинг ҳам сарфлаётган куч ва гайратини биз жуда муҳим иш деб ҳисоблаймиз. Тинчликсевар барча давлатлар ва халқларнинг янада куч ва гайрат сарфлаши бу масаланинг ҳал қилинишига халқати бераётган ва ядро портлатишлари синовалардан ҳосил бўлаётган радиоактив моддалар билан планетамиз атмосферасини захарлай беришни давом эттириш ниятида бўлган қучларнинг қаршиллигини яқин келгусида батамом енгишга имкон беради, деб умид қиламиз.

Сўзимнинг охирида мен ишопат билан ишопатни айтмоқчиманки, тинчлик учун, ёлпасига ва тўла қуролсизланиш учун курашдан иборат умумий ишда мамлакатларимизнинг ҳамкорлиги бундан буён тагин ҳам мустаҳкамланади ва самарали бўлиб қолади. Ақл-идрок қучлари, тинчлик қучлари уруш қучларини оқибат натижада енгиб чиқди ва инсониятнинг мустаҳкам тинчлик ва тараққий шартотида бахти бўлиб яшашини ва ёрқин келажакка эришувини таъминлайдики, мен бунга гоят аминман.

Ишасин ер юзиди тинчлик! Хиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги улду дўстлик яшасин ва мустаҳкамланин!

Илтифотингиз учун сизларга ташаккур, жаноблар! Урғок Н. С. Хрушчевнинг нутқи гуздурос қарсақлар билан бир неча марта бўлиб турди.

РАДХАКРИШНАН нутқи

Бош министр жаноблари, жаноб олийлари, парламент аъзолари, хонимлар ва жаноблар!

Парламентимиз номидан ва парламентда вакиллари қатнашаётган халқимиз номидан Совет Иттифоқи бош министрини самимий таъриқлашдек улду шараф бутун менга насиб бўлди. Биз уни 1955 йил ноябр ойида шу залда қабул қилиш ва унинг нутқини эшитиш шарафига муяссар бўлган эдик. Бугун биз Н. С. Хрушчевни Совет Иттифоқининг бош министриси сифатидагина эмас, шу билан бирга, ялпи тинчлик учун мардонавор курашаётган киши сифатида ҳам таъриқламоқдамиз.

Совет Иттифоқининг фандаги, техникадаги ва инженерлик санъатидаги муваффақиятлари — товус тезлигидан ҳам тезроқ учадиган самолётлар, атомни парчалаш ва ракетадан тўғрисидаги фан соҳасида етишган муваффақиятлари жуда ҳайрат-қолидувчи муваффақиятлардир. Лекин муваффақиятлар катта бўлганидек, шунга яраша масъулият ҳам каттадир. Куч ва қудратга яраша қамтарлик ва одамгарчилик бўлиши лозим.

Шу сабабли, биз ўтган йилнинг сентябрга ойида совет бош министриси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг аъзоларига катта ва зўр нутқ билан мурожаат қилиб, уларни босқичма-босқич кўп томонлама қуролсизланишга қарилганлигини эшитиб бахтиёр бўлган эдик. У шу темалда 14 январда ўз парламентига ҳам нутқ билан мурожаат қилди. Ҳозирги ядро асрида ҳар қандай конфликт ёлпасига вайронлик тугдириши билан бир эканлигини бошқа кўп кишилар сингари у ҳам билди. Турли мамлакатларнинг тақдирини қамбармас боғланганлигини тушуниш мумкин.

Шунинг учун ҳам у шунчалик самимият ва шунчалик аҳтирос билан қуролсизланишга даъват қилди. Ҳокимиятга интилиш бизни шундай позицияни қабул қилишга мажбур қилаётганки, бу позиция ё ҳукмрон бўлиш, ёки ҳалок бўлиш демократия, Тинчликка интилиш бизнинг озодлик ва дўстлик шартотида ёлмаси-йилла яшашимизга ёрдам беради. Ҳамма мамлакатларнинг иқтисодий фаровонлиги барқарор тинчликнинг асосий шартоти эканлигини эътироф қилади.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНING XV СЪЕЗДИ

(Боши учинчи бетда)

Колхозимиз бўлтур 225 гектар майдонга маккажўхори эккан эди. Шундан 145 гектари кўпоя олиш ва 80 гектари гирдий уруғларга етиштириш учун экили. Пландига 30 центнер ўрнига гектаридан 40 центнердан гирдий уруғи, ўрта ҳисобда 1080 центнердан кўпоя, айрим участкаларда эса 1600 центнердан зиёдрок кўпоя олинди.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган янги вазифалар мўнасабати билан биз қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада анча кўпайтиришга эришиш учун ишнинг яхшироқ таъкид қилинишни зарур.

Бу йил колхозимиз мамлакатга ўтган йилга нисбатан 2—2,5 барабар кўп гўшт ва сўт топириш мажбуриятини олди. 2 минг центнер гўшт сотилди. 1.100 минг литр — ўтган йилдагига нисбатан 330 минг литр кўп сўт етиштирилди.

Колхозимизнинг чўчқабоқувчиси Николай Ким минг бош чўчқа боқиб ва 850 центнер чўчқа гўшти сотиш мажбуриятини олди. Биз уни «колхозимизнинг Чики» деб атамоқдамиз. (Нарсанлар).

Мен бу йил ўзимга бирктирилган 15 бош сийғирнинг ҳар биридан 5700 литрдан, жами 85 минг

литр сўт сотиш мажбуриятини олдим. Любовь Ким бошлик маккажўхорилик бригадаси ҳар гектар майдондан 1200 центнердан кўпоя олишга сўз берди.

Бу мажбуриятлар янги йилнинг дастлабки кунларидан амалда бажарилаётган. Колхозимиз январь ойида давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини бажарди. Николай Ким тайёрлов пунктига умумий оғирлиги 135 центнер келадиган 130 бош чўчқа топирди. Мен эса январь ойида 8,5 минг литр сўт сўғиб олдим.

Биз маккажўхори ҳосилдорлиги жиҳатидан украинликларга, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш жиҳатидан рязанликларга етиб олиш ва улардан ўзиб кетиш учун иттилоқдамиз.

Бу йил биз ҳар юз гектар ер ҳисобига 85—90 центнердан гўшт ва 300 центнердан зиёдрок сўт етиштирамиз.

Олган мажбуриятларимизни бажариш осон эмас, лекин биз бу мажбуриятларнинг бажарилишига сира шубҳа қилмаймиз.

1959 йилда колхозимизда гектардан 1600 центнердан кўпоя олишган маккажўхоронинг фотосуратини съезд президиумига эслдик учун топиришга рухсат эттайсиз. (Нарсанлар).

Ҳ. СОИББОВЕВ нутқи

(Андижон область Наманган районидagi Сталин номи колхоз раиси)

Ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари қадрдоним Никита Сергеевич Хрущевнинг съезди ишда қатнашганиги бизларни, съезд делегатларини беҳад қувонтирмоқда. Никита Сергеевич Хрущевнинг Тошкентга келиши ленинчи Марказий Комитет Совет Ўзбекистонининг экономикаси ва маданийлиги гуллаб-яшнаши тўғрисида қилган эътибори ва тўхтовсиз гамирлигининг янги ёрқин ифодасидир.

Республика меҳнаткашлари етти йилликнинг биринчи йилида пахтачиликни ривожлантиришда қўлга киритган катта ютуқлар тўғрисида бу ердан съезд минбаридан туриб гапирди. Бу эришилган ютуқлар партияимиз кўрсатмаларини, Никита Сергеевич Хрущевнинг илғор агротехникани ишлаб чиқаришда дадил жорий қилиш, дала ишларини кенг меҳанизациялаш тўғрисидаги маслаҳатлари ва йўл-йўриқларини бажаришнинг тўғридан-тўғри натижаларидир.

Бизнинг вазифамиз эришилган ютуқлар билан қийолашиб қолмасдан, социалистик деҳқончилик маданиятини янада астойдил оширишдан, пахтачиликни комплекс механизациялаш суръатларини кундан-кунга тезлаштиришдан иборатдир. Никита Сергеевич Хрущев Тошкентга келган кундан бу бизни худди мана шунга таъкирди. У ҳозир кўлама дала ишларига аъло даражада тайёргарлик кўриш, чигитни квадрат-улаб экишни янада кенгайтириб, кетмонни улоқтириб ташлаш, улоқтириб ташлаганда ҳам, кейин бу кетмонни қайтиб қўлга олмастик, пахта териш машиналарини яхши эгаллаб олиш ва бу билан ҳосилни йиғиб-териб олишда кўп меҳнатини йўқотиш аниқ муҳим вазифа деб айтди. Ўртоқ Хрущевнинг бу йўл-йўриқларини намонали бажариш бизнинг шон-шаърифимиздир.

Мен илгиртаган колхоз аъзолари бу йил 6800 тонна пахта етиштириш ва давлатга сотиш мажбуриятини олдилар. Агар ўтган йили биз гектаридан 42 центнердан ҳосил олган бўлсак, бу йил гектар бошига олина-

диган ўртача ҳосилни 45 центнерга етказишни мўлжалламоқдамиз. Биз реал имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, шундай мажбурият олдик. Колхозимиз коммунистлари мажбурият олин-нишдан олган колхозчиларнинг диққатини ишлаб чиқаришда мавжуд резервларни қидириб топишга қаратдилар. Олинган юксак мажбурият омининг гайрати кучайиб бораётганини, улар партияимизнинг КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларидан ифода қилинган юксак талабларини яхшироқ бажаришга астойдил интилаётганликларини кўрсатади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бизнинг таъабубимизни маъқуллади. Мен ишонтириб айтманки, сўзимиз ишимиздан фарқ қилмайди. Мамлакатга ҳақат мўл-қўл пахтагина етказиб бериш билан қийолашиб қолмасдан, балки чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари бўйича ҳам кўрсаткичларимизни кескин даражада оширамиз.

Андижон областидаги барча колхозчилар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларига ўз ижодий активликларини тагин ҳам ошириш билан жавоб қайтармоқдалар. Ҳозир область собиқ Наманган областининг бир гуруҳи районлари унинг составига қўшилиши билан шу ҳисобга анча кенгайди. Халқимиз областининг қўшилишини оқилона иш деб қизгин маъқулламоқда.

Ўртоқ Соиббев Андижон области экономикасини янада ривожлантиришнинг базис бир масалаларига тўхталиб ўтди. Жумладан, у кўприкларнинг қурилишини тезлаштириш зарурлигини айтиди, чуқури кўприкларнинг қурилиши раёнларро алоқани яхшилайди, халқ хўжалигига зарур бўладиган юкларни ташиниши арозиллаштиради.

Биз етти йилликнинг иккинчи йилида, дейди сўзининг охирида нотик, меҳнатда янада яхшироқ натижаларга эришамиз. Олинган юксак мажбуриятларни ома ўртасида олиб бориладиган таъкилотчилик иши, дала-рдаги амалий ишмиз билан мустақамлашимиз. (Нарсанлар).

А. РИЗАЕВ нутқи

(Ўзбекистон КП Бухоро область комитетининг биринчи секретари)

Ўртоқлар! Ўзбекистон Коммунистик партиясининг кейинги съездиндан буюн ўтган тўрт йил буюк ишлар бажаришган йил бўлди. Социалистик экономика ва маданиятни кескин суратда юксалтириш соҳасида партияимиз амалга оширган тадбирлар натижасида мамлакатимизда жуда катта ўзгаришлар рўй берганлигини ҳаммамиз қўриб туришимиз.

Умуман мамлакатимиз экономикаси юксалганлигини Бухоро мисолида ҳам аққол кўриш мумкин. 1956 йилда, Ўзбекистон Компартиясининг XIII съезди давом этган кунларда областимизнинг териториясида газ ва нефть конлари борлиги тахмин қилинган эди, холос. Партия ва ҳукуматнинг оталарча ҳамқўлиги, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг доимий эътибори тўғрисида геология-разведка ишлари анча кучайтирилди. Бунинг натижасида газ, нефть ва бошқа қimmatли хомаш конлари топилди.

Бизнинг областимизда ана шу бойликлар базасида оғир индустриянинг йирик корхоналари вужудга келмоқда. Бухоронинг қиёфаси табиий бўлмастик даражада ўзгармоқда. Бухоро, Когон шаҳарларидаги кўп корхоналар ва аҳоли табиий газдан фойдаланмоқда. 1960 йилда Бухоро-Тошкент газ қувури қурилиши тамомланди. Бухоро-Челябинск-Свердлов магистраль газ қувури қурилиш тевордада бошлаб юборилди. Урадаги саноат районларининг Ўзбекистонга таъин таъминлашнинг улуғ Ватанимиз халқларининг бузилмас дўстлигини янада кўпроқ мустақамлашга ёрдам беради. (Нарсанлар).

Бухоро областининг коммунистлари, барча меҳнаткашлари шу юксак минбарда туриб, Никита Сергеевич Хрущев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига уларнинг Бухоро областидаги ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш ва Бухорони янада тўғрисидаги доимий таъ-

хуриликлар учун самимий ташаккур изҳор қилишни менга топширдилар.

Ўртоқ Рашидовнинг докладиди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қилган ишлари тўғрисида батафсил гапирди. Республикаимиз халқ хўжалигининг барча тармоқларида, хусусан пахтачиликни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари бизни қувонтиради ва илҳомлантиради.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва Совет ҳукумати бошлиги қадрдон Никита Сергеевич Хрущевнинг республикаимизга келиши ва унинг Ўзбекистон Компартияси XV съезидида қатнашиши ҳамда сўзлаган нутқи Коммунистик партия, жонахон Совет ҳукуматини Совет Ўзбекистонининг янада мавж уриб юксалтириш тўғрисида оталарча қилган доимий таъкилотчиликни кўрсатуви янги далилдир. Бу—Ўзбек халқининг чин бахтидир.

Шу нарсани мамнуният билан қайд қиламанки, кейинги йилларда, хусусан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленумидан кейин Марказий Комитет, унинг Бюроси таъкилотчилик ишларини анча кучайтирди, халқ хўжалигига оператив ва конкретроқ раҳбарлик қилина бошлади, амалий, соғом муҳит вужудга келди, партия комитетларига ва раҳбар кадрларга нисбатан талабчанлик принципал асосда оширилди. Бу эса область, шаҳар ва район партия комитетларининг ишига самарали таъсир кўрсатади, уларнинг фаолиятини яхшилайди ёрдам бери.

Ўртоқ Ризаев Бухоро область меҳнаткашларининг эришган муваффақиятлари тўғрисида гапирди. Саноатнинг ишлаб чиқариш қуввати кўп даражада ўсди, етти йиллик биринчи йилнинг плани ошириб бажарилди, пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантириш соҳасида олға қараб катта қадам қўйилди. Ўтган тўрт йил ичида пахта етиштириш 92 минг тонна кўпайди. Колхоз ва совхозлар давлатга пахта сотиш планини муваффақиятли бажарди. Жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш соҳасида бир қанча ишлар қилинди.

Соғлиқни сақлаш ишлари янада ривожланди, мактаблар, маданий оқарув муассасалари шохобчалари кенгайтирилди, областимиздаги барча қишлоқ мактабларида машғулотлар бир сменага кўчирилди, бу йил шаҳарлардаги ҳамма мактабларда машғулотлар бир сменага кўчирилди.

А. ҚОДИРОВ нутқи

(Тошкент темир йўлининг бошлиғи)

<>

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми совет халқини партия XXI съездининг халқ хўжалиги тармоқларида техникани жадал тараққий эттириш ҳақидаги тарихий қарорларини бажариш учун курашнинг конкрет программаси билан қувонтирди.

Тошкент темир йўли ходимлари коллективи КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорини жанговар иш программаси деб қабул қилди.

Ўзбекистон Компартиясининг XIII съезди билан XV съезди ўртасидаги даврга Тошкент темир йўли янада ривожланди. 130 километр узунликда иккинчи йўл қурилди, Тошкент-пассажир станцияси реконструкция қилинди. Эндилда бу станция стрелкачилар ишлайдиган ва стрелкалар бир пулыдан бошқариб туриладиган энг йирик станцияларнинг бири бўлиб қолди. Тошкент вокали реконструкция қилинмоқда. Бу вокали реконструкция қилиш қариб 10 миллион сўмга тушади. Сталинободда катта вокзал қурилмоқда. Бошқа кўп станцияларда ҳам қурилиш ишлари олиб бориламоқда. 800 километрдан кўпроқ йўлда енгил тизимда рельслар оғир тизимга рельслар билан алмаштирилди. Темир-бетон ишларлар ётқизил ишлари бошлаб юборилди. Ўрта йиллар 12 йилга эса, темир-бетон ишларлар 40—50 йил хизмат қилади.

Ҳозирги кунда тепловозлар йўлдаги юкнинг ярмисини ташиб беришди. Тепловозларни аввалги уч киши ўрнига 2 кишилик сменалик бригада ёрдамида бошқаришди прогрессив система жорий қилинмоқда. Бошқа бир қанча таъкилотчи-техникалий тадбирларни амалга ошириш натижасида тепловозларнинг бир кеча-кундузда ўртача йўл босими 1955 йилдаги 375 километрдан ҳозирги вақтга 570 километрга етди. Поезднинг вази 300 тонна орти.

Вагонлар обороти 5 соат тезлаштирилди. Бу, илгаридан анча кўп юкни озоқ локомотив билан ташиб бериш, меҳнат унумдорлигини оши-

Аммо, биз ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш учун керакли ҳамма ишларни бажариш, деб айтиб бўлмайди. Бизнинг областимиз пахтанинг ҳосилдорлиги жиҳатидан орқада қолганиги учун жуда тўғри таъкид қилинди.

Жамоат чорвачилигига раҳбарлик қилишда жиддий камчиликлар бор. 1959 йилда қоракўл қўйлар соини кўпайтириш, гўшт етиштириш плани бажарилаётган эди. Область партия таъкилотининг яқинда бўлиб ўтган конференциясида ишимиздаги камчиликлар танқид қилинди.

Областимизнинг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларига жавобан 1960 йилда юксак социалистик мажбуриятлар олдилар. Ўлар камида 300 минг тонна пахта етиштириш, гўшт ва сўт соати соҳасида икки йиллик планини бажариш, жун, қоракўл териини анча кўпроқ етиштиришга қарор қилдилар.

Олинган мажбуриятларни бажариш мақсадида қоракўл колхозларни илгаридан даражасида кўтариш, колхоз, совхозларда, районларда, умуман область миқёсида ҳосилни ошириш чоралари кўрилмоқда.

Шуни айтиш керакки, областда пахтачиликнинг ривожлантирилиши асосан сув ресурсига боғлиқдир. Сув ресурсларининг етишмаётганлигига Зарафон дарёси сувининг камчилигига асос, балки сугориш шохобчаларининг эътиборсиз ташлаб қўйилганини орасида сувнинг кўп миқдорда исроф қилинаётганлиги ҳам сабабдир. Сугориш системасининг тартибга солиш, экинларнинг сугориш учун керакли сувнинг исроф қилинишини максимал даражада қайтариш пайти келди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пахтага хараид қилиш нарсини қайтадан кўриб чиқиш тўғрисида қатъий қарор қилди. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми муҳомасасига қўйган эди. Биз бу таъкилотчи тўғри таъкилотчи деб ҳисоблаймиз ва қўлаб-қувватлаймиз. Ўзбекистон, студентлар ва солдатлар пахта теримида қамроқ жалб этишни ҳам тўғри деб ҳисоблаймиз. (Нарсанлар). Биз бу йил ана шу тадбирини изчил-ла ва қаттиқ қўлиқ билан амалга оширамиз.

Ўзбекистон Компартиясининг XV съездин ишонтириб айтманки, КПСС ленинчи Марказий Комитет теъарағига ҳамма жипслашган Бухоро область партия таъкилотчи, областнинг ҳамма меҳнаткашлари КПСС XXI съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун, мамлакатимизда коммунизм тантанаси учун бундан буюн ҳам фидокорона кураш олиб борадилар. (Нарсанлар).

риш ва юк ташини таннаркини қамайтириш имконини берди.

Темир йўл коллективи бундан буюн ҳам ички резервларни қўл билан қидириб топаверди ва ишга солаверди. Шу йилнинг 3-кварталида 7 соатлик иш кунига ўтилиши мўносабати билан ички резервларни қидириб топиш ва ишга солиш айниқса муҳимдир.

Вагонлар оборотини тезлаштириш учун зарур чоралар кўрилмоқда. Халқ хўжалиги кенгашлари билан ҳамкорликда анча кучли транспорт деҳқонлиги барпо қилиш тадбирлари қўрилди. Бу ишни янада давом эттириш керак. Чуқиб вагонлар вормадлагидан ортиқча туриб қолмоқда. Вагонлар нормадан ортиқ туриб қолганлиги учун 1959 йилнинг ўзида юк ағаларидан 40 миллион сўм штраф олинди.

Никита Сергеевич Хрущев КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида сўзлаган нутқида электр станциялар, йўллар ва бошқа иншоотларни қуриш сингари масалаларни ҳал қилишга колхозларнинг куч ва маънавларини бirlaштириш зарурлигини кўрсатиб ўтган эди. Колхозларро алоқаларни мустақамлаш негизда транспорт хизмати кўрсатишини янги формаси — юквозларро транспорт базалари вужудга келди. Бу базалар вагонлардаги юкларни тушириб олади, уларни қўриқлайди ва колхозларга ташиб беради. Украина ва Кубанда тузилган ана шундай базаларнинг иш таърибаси шунч қўрсатдики, бу усул ҳар бир вагондан юк тушириб олиш таннаркини 2,5 баравар қамайтирган, автомобиль транспортини фойдаланиш анча яхшиланган, вагонларнинг туриб қолиши бир неча баравар қисқарган. Бу яхши таъбабусли қўлаб-қувватлаш, партия ҳамда совет таъкилотлари ёрдамида республикадаги колхозларга яқин жойлашган ва кўп юк оладиган станцияларда бу усулни амалга ошириш лозим.

Темир йўлчилар учун энг муҳими поездлар қатнови ҳавфизлигини таъминлашдир. Шу сабабли биз меҳнат интизомини мустақамлаш учун доимий кураш олиб бормиз, техника эксплуатацияси қоидалари бузилган тақдирда унинг олдини олишдан янги автомат воситаларни қидириб топиш ва жорий этамиз.

Темир йўлдаги бир гуруҳи инженерлар — Тургунов, Милоградов, Воробьев ва бошқа ўртоқлар ҳушёрлик асоби деб аталган асбоб асудилар. Бу асбоб поездларнинг ҳаракат ҳавфизлигини таъминлайди.

Поездларнинг ҳаракат ҳавфизлигини таъминлашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва маҳаллий партия таъкилотлари бизга катта ёрдам бермоқдалар ва бу масалалар доим эътибор билан қарамолмақдалар.

Меҳнаткашларнинг уй-жой ва маданий-маънавий шароитини янада яхшилаш тўғрисидаги партия ва ҳукумат қарорларини бажара бориб, биз ўтган йили 100 минг квадрат метрга яқин уй-жой майдонини қуриб битаздик. 700 ўринлик болалар богчаси ва ясли, 130 ўринлик давонал муассасалари, Урсатевск станциясида 600 ўринлик клуб қурилди. Маъмурий-техникавий бўлиқларни бўшатил ва қайта жиҳозлаб йўл билан бир қанча минг квадрат метрик уй-жой майдон қўшимча равишда олинди. 400 ўринлик болалар богчаси ва ясли, 300 ўринлик касалхона, интернат-мактаблар, 90 та мактеби очилди.

Темир йўлимиз коллективи социалистик мусобақани ва унинг янги формаси — коммунистик меҳнат бригадалари ҳаракатини тагин ҳам ажз олади.

Мен 1959 йилнинг 3-кварталида бўлганидек 4-кварталда ҳам бизнинг темир йўлга ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва ВЦСПС кўчма Қизил байроғи топирилганлигини съездега маълум қилиш билан хурсандимиз.

Тошкент темир йўлининг кўпмингкичилик коллективи партия таъкилотчи раҳбарлигида КПСС XXI съездин тарихий қарорлари қўйган вазифаларни сўзсиз бажаради деб Ўзбекистон Коммунистик партияси XV съездин ишонтиришга ижозат бергайсиз. (Нарсанлар).

М. ИБРОҲИМОВ нутқи

(Ўзбекистон ЛКМ Марказий Комитетининг биринчи секретари)

Республика комсомол таъкилотчи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети раҳбарлигида ёшларнинг бутун куч-гайратини коммунистик жамият қурилишининг КПСС XXI съезди белгилаб берган улуғвор вазифаларини муваффақиятли амалга оширишга сафарбар қилмоқда.

Йигит ва қизларни техникани тараққий эттириш йўлидаги ҳаракатга жалб этиш, иншоотлар, энг муҳим янги қурилишларни оталикка олиш, ёшларнинг билимларини эгаллаш йўлидаги ҳаракати, меҳнат ва турмушнинг яхши уюштириш учун кураш ва шу асосда меҳнат унумдорлигини янада ошириш — ишмизнинг энг муҳим йўли бўлиб келди.

Ёшларнинг техникани тараққий эттириш учун республика миқёсида уюштирилган ҳаракатида энг ишчилар, инженер ва техниклардан юз мингдан кўпроқ киши қатнашди. Ёш рационализаторлардан етти минг киши ўтган йили ўн тўрт минг тақлиф ишлаб чиқди. Бу тақлифлар жорий қилиниши натижасида 93 миллион сўмдан кўпроқ маблаг тежалди. Йигит ва қизлардан етти мингдан кўпроқ киши ўз малакасини оширди, 39 минг киши иккинчи ихтисосини эгаллади.

Тўққиз мингга яқин йигит ва қиз комсомол йўлнамалари билан етти йилликнинг зарбдор қурилишларига жўнаб кетди. Ёшлар 46 минг тонна темир-тераск тўлаб топирилди, етти йилликнинг комсомол жамғармасига салкам 300 миллион сўм топирилди.

Партия таъкилотчи республика комсомолга пахта териш техникаси устидан оталик қилиниши топириб, унга зўр ишонч билдирди. Ҳамма жойда пахта териш машиналарини ремонт қилиш ва тиклаш юзасидан комсомол контрол постлари ташкил этилди. Комсомол таъкилотлари кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашда қатнашдилар. Пахта териш машиналарини ҳайдовчи етиш мусобақаси кенг ривожланди. Хукуматнинг юксак мувофотида сазовор бўлган икки юз механизатордан юзга яқин киши ёш авлод вақиларидир. Биз бу билан фахрланамиз.

Ёшларимиз қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам актив қатнашмоқдалар. Ўтган йили комсомоллар кучи билан 12 минг гектар ерга мав ва ток кўчатлари ўтқа-

зилди, илгари фойдаланилмаётган 17 минг гектар ер ўзлаштирилди.

Н. С. Хрущев КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида сўзлаган нутқида комсомол фаолиятига юксак баҳо берди. Бу эса биздан янада зўр гайрат билан ишлашни талаб этади. Республика комсомоллари ва ёшларнинг бутун фикри Коммунистик партия Марказий Комитетининг қарорларига конкрет ишлар билан жавоб қайтаришга, етти йиллик план вазифаларининг муддатидан илгари бажарилишини таъминлашга қаратилган.

Пахта етиштиришни бундан буюн ҳам комплекс механизациялаш учун курашда комсомол таъкилотларнинг активлигини янада оширишни ўзимизнинг энг муҳим вазифамиз деб ҳисоблаймиз. Ҳозирги вақтда комсомол комитетлари пахта териш машиналари ҳайдовчиларидан беш минг кишини қайтадан тайёрлашда қатнашмоқдалар, республика қишлоқ хўжалигини механизациялаш ўқув юртига комсомол йўли билан ўқувчилар танаб олмоқдалар, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсун Охунова изидан боришга қарор берган қизлар ҳаракатини ҳар томонлама кучайтирмоқдалар. Тошкент, Фаргона, Андижон, Самарқанд областларида ва Қорақалпоғистон АССРда уч юздан кўпроқ қиз-жувон пахта териш машиналарида ишлашни ўрганаётганликларини съездега маълум қила оламиз. (Нарсанлар). Бу йил ёшларнинг ўн беш мингга яқин агрегати, 1600 та комплекс механизация бригадалари ташкил этилади. Комсомол илгари фойдаланилмаётган ерларни бундан буюн ҳам ўзлаштириб, бог ва уюмзорларни кенгайтиради.

Республика ёшлари юз минг бош чўчқани боқиб семиртиришга ҳаракат қилмоқдалар. Комсомол комитетлари илгари олган мажбуриятларини қайтадан кўриб чиқдилар ва чорвачилик фермаларига йигит ва қизлардан етти минг кишини асос, балки ўн минг кишини юбюртига қарор бердилар. (Нарсанлар). Биз бу йил комсомол-ёшларнинг маккажўхори етиштирувчи 2500 дан кўпроқ бригада ва звеносини ташкил этамиз. Бу бригада ва звенолар 50 минг гектар ерда маккажўхори етиштирадilar.

Шуни ҳам эътироф этиш керакки, комсомол таъкилотларининг ишда ҳали кўп камчиликлар бор. Ёшларимизнинг бир қисми социалистик жамиятга яшаш тартиб-қоидаларини бузаётганлигидан, бирова божим бўлаётганлигидан кўз юма олмаيمиз. Ўзбекистон ЛКМ Марказий Комитети КПСС Марказий Комитетининг «Ҳозирги замон шароитида партия пропагандасининг вазифалари тўғрисида»ги қарориди қўрсатилган йўл-йўриқларга мувофиқ ёшлар ўртасида идеология ишларини кучайтириш учун қатъий чоралар кўради.

Ўртоқ Иброҳимов бир қанча тақлифлар киритди. Бу тақлифларнинг амалга оширилиши ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни яхшилайди ёрдам беради. У болалар адабиёти нашр этилиши ва кенгайтириш масаласини кўтарди, республикада ёшларнинг махсус нафрийтини ташкил этиш зарур эканлигини айтиди. Бундай нафрийти ташкил этиш масаласи Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими олдига қўйилган эди. Лекин бу масалани ҳал қилиш чўчилиб кетди, деди Ўртоқ Иброҳимов.

Нотик ёшларга маданий-